

K § 17 zákona z 22. V. 1919, č. 320 Sb. z. a n.*)

Na žalobu F. B. byl rozsudkem krajského soudu v Liberci ze dne 25. listopadu 1925 čj. CK IIIa, 553/25-8 vysloven rozvod manželství žalobcova s tím, že na rozvodu tom vinu má žalobce F. B.

Když rozsudek ten nabyl právní moci, žádal F. B. dne 30. prosince 1925 za rozluhu tohoto manželství usnesením podle § 17. zák. o ref. manž., uváděje, že rozsudek byl vydán z důvodů § 13 lit. e), c), a), h.

Manželka navrhovatelova, byvši o návrhu na rozluhu slyšena, souhlasu k němu nedala.

Usnesením z 9. II. 1926 Nc IV 639/25-4 zamítl soud návrh F. B. na rozluhu a poukázal navrhovatele podle § 16 lit. c) zák. rozl. na pořad práva, protože uvedeným rozsudkem bylo manželství rozvedeno vinou žalobce F. B., důvody žalobcem v žalobě uplatňované, zej. cizoložství, zlomyslné opuštění, nebyly soudem uznány a v rozsudku bylo uvedeno, že o rozluhu nemůže žádati manžel, protože rozvrat manželský sám zavinil, manželka pak při svém výsledku u soudu odepřela svůj souhlas k rozluce, takže tu nejsou podmínky § 13 zák. rozl. a byl proto jednostranný návrh manžela F. B. o rozluhu zamítnut a podle § 16 c) zák. rozl. na pořad práva poukázán.

Stížností navrhovatele F. B. vrchní zemský soud v Praze rozhodnutím z 23. III. 1926 RV 160/26-8 vyhověl, naříkané usnesení zrušil a prvnímu soudu uložil, by řízení doplnil a nehledě k uplatňovanému důvodu zamítnutí nové usnesení vydal, a to z těchto důvodů:

Žádost za rozluhu F. B. zakládá se obsahem svým i návrhem výslovně na právoplatném rozsudku o rozvodu a má proto místo ustanovení § 17 zák. o manž. ref., podle kterého každý z manželů bez ohledu na předpis § 15 t. z. žádati může o rozluhu manželství svého na podkladě provedeného již sporu o rozvod. Nemůže se tedy první soud k odůvodnění zamítavého stanoviska svého dovolávati ustanovení § 13 lit. h zák. o manž. ref., které rozluhu činí na tom závislou, že žalující stráža na hlubokém rozvratu manželství nemá viny větší, neboť jest usta-

*) Srovnej rozhodnutí nejvyššího soudu ze dne 21. ledna 1926, č. j. R I 29/26—1, uveřejněné v příloze k věstníku min. sprav. sv. IV., č. 488, Soudcovských Listů II., č. 615 a v Právniku roč. 1926, seš. IX., str. 283; Hora, Československé civ. právo procesní III., str. 194; Právník roč. 1926, sešit XII.; str. 369; Emil Svoboda, K výkladu § 17 manželské novely z r. 1919; str. 383; V. Hora, Několik poznámek ku předchozímu článku.

novení to předpisem zvláštním pouze na případ hlubokého rozvratu se vztahujícím a nelze je proto rozšířit na ostatní v § 13 t. z. taxativně vypočtené důvody rozlukové, žalobou uplatňované.

V případě § 17 t. z. není také třeba souhlasu druhého manžela s navrženou rozlukou, ani uplynutí určité doby od provedení rozvodu. — Podle § 17 t. z. a čl. II., odst. 3. nařízení ze dne 27. června 1919, č. 362 Sb. z. a n. náleží soudu zkoumati v řízení nesporném, zda skutečnosti ve sporu o rozvod na jevo vyšlé již tehdy byly by zakládaly výrok na rozlukou manželství, zdali tedy již tehdy by byly stačily, aby na podkladě jich povolena byla rozluka manželství a nikoliv jen rozvod, o který žalováno bylo.

To první soud následkem mylného názoru svého nezkoumal a jest proto řízení v první stolici provedené nazvati neúplným a vadným, takže dosud takto spolehlivé posouzení a rozhodnutí ve věci samé není možné.

První soud doplniv potom šetření vydal dne 24. X. 1926 pod Nc IV 639/25-17 nové usnesení, jímž návrh manžela F. B. na rozlukou zamítl z těchto důvodů: F. B. žádá za rozlukou manželství podle § 17 zák. o ref. manž., a to podle rozsudku krajského soudu v Liberci z 25. XI. 1925 CK IIIa 553/25-8. Podle tohoto rozsudku bylo manželství rozvedeno z viny žalujícího F. B.; jako důvody k rozvodu uplatňoval žalobce častější urážení a ubližování žalovanou manželkou, její nepořádný život, že porušovala manželskou věrnost, že ukládala o manželův život, konečně hluboký rozvrat manželský a žádal žalobce za rozvod z viny žalované manželky.

Proti rozsudku nepodala žádná strana opravného prostředku a jest rozsudek v právní moci. Podle tohoto rozsudku z 25. XI. 1925 CK IIIa 553/25-8, podle sporných spisů CK IIIa 553/25 a vykonaným šetřením došel soud k přesvědčení, že manželství bylo rozvedeno toliko z důvodu hlubokého rozvratu manželského podle § 13 lit. h) zák. o ref. manž., a to z viny žalobce F. B. a naproti tomu, že ostatní důvody rozvodové žalobcem uplatňované, jak nahoře byly uvedeny, tu nejsou, protože pravdivost žalobcových údajů v tomto směru prokázána nebyla, takže nejsou dány důvody § 13 zák. o ref. manž. lit. a) — porušování manželské věrnosti, lit. d) — ukládání o život, lit. f) — nepořádný život; jen pokud tkne se důvodu § 13 lit. c) — častější urážení a ubližování —, tu, i když žalovaná manželka užila oproti svému manželu jednotlivých nadávek, nadávky ty nemohou býti oceňovány jako urážky žalobce, protože žalovaná nalezala se

v pochopitelném rozrušení a na druhé straně soud má za prokázáno, že docházelo mezi manžely velmi často ku prudkým a hlomozným výstupům a že žalobce žalovanou častěji bil, jí na stěnu hodil, ústa jí přidržoval a že žalovaná častěji plakala říkajíc, že muž ji bil; dále že to právě žalobce byl, který to s manželskou věrností neběře tak přesně, kdežto oproti tomu nebylo dostatečné příčiny tomu svědčící, že by tu bylo porušování manželské věrnosti žalovanou manželkou; také pokud jde o její nepořádný život žalobcem tvrzený, nemohl si soud z průvodního materiálu získati potřebného přesvědčení o tom, že by tu byl takový nepořádný život, a také nemůže býti vážné řeči o tom, že žalovaná manželka ukládala o život svého manžela a zajisté přihodilo se toliko, že žalovaná se bránila útokům manželovým.

Z řečeného vyplývá, že tímto hlubokým rozvratem manželským — a jak prve již stala se zmínka, jest právě rozvrat manželský jediným důvodem rozvodu — navrhuje manžel jest vinen, když ne výhradně, tedy aspoň převážně a nemohla tedy podle ustanovení § 13 lit. h) zák. o ref. manž. rozluce, za kterou žádal, býti povolena.

Stížnosti manžela F. B. nevyhověl vrchní zemský soud v Praze rozhodnutím ze dne 31./XII. 1926 RV 907/26-20: Odůvodnění: Předpokladem pro povolení rozluce podle § 17 zákona ze dne 22. května 1919, č. 320 Sb. z. an. a nařízení ze dne 27. června 1919, č. 362 Sb. z. a n. čl. II., odst. 3 jest splnění podmínek v citovaném § stanovených, a to: rozsudkem právoplatně vyslovený rozvod z některého důvodu rozvodového, který jest zároveň důvodem rozluce podle § 13 rozl. zákona, žádost manžela za rozluce manželství na podkladě provedeného již sporu o rozvod a konečně to, že soud v řízení nesporném na základě šetření v něm provedeného dospěje ku přesvědčení, že by okolnosti skutkové ve sporu o rozvod na jevo vyšlé byly již tehdy odůvodnily výrok o rozluce, kdyby oň bylo žalováno.

V řízení podle citovaného § nemusí býti skutečnosti, jimiž opřena byla žaloba o rozvod, zjištěny materiálně, a není třeba, aby důvody rozluce zjištěny byly objektivně podle zásad platných pro řízení rozlukové. Řízení to má za účel jen skutkové a právní zkoumání okolností v předchozím sporu rozvodovém zjištěných s hlediska důvodu k rozluce, nikoliv však provádění nějakých dalších šetření a zjišťování (v. rozhodnutí nejv. soudu z 9. II. 1921 RI 32/21, č. 918 a z 13. VI. 1922 RI 684/22 č. 1711 sb. n. s.).

Z toho plyne, že pro soudní výrok podle § 17 rozl. zák. jest pouze třeba, aby zjištěn byl některý důvod rozlukový podle § 13 a aby zjištěné okolnosti vedly soud ku přesvědčení o předpokladu v § 17 vytčeném.

V daném případě zjistil soud první instance správně na základě právoplatného rozsudku krajského soudu v Liberci ze dne 25. listopadu 1925 čj. CK IIIa 553/25-8 a sporných spisů CK IIIa 553/25, že manželství prohlášeno bylo citovaným rozsudkem za rozvedené z viny manžela F. B., a to jedině z důvodu hlubokého rozvratu manželství (§ 13, lit. h) rozl. zák.), zjistil také správně, že další manželem uplatňované důvody rozvodové podle § 13, lit. a), d), f) rozl. zák. dány nejsou, poukávav případně k tomu, že pravdivost údajů manžela F. B. v tomto směru nebyla prokázána a odůvodnil také výstižně a soud rekursní na odůvodnění to také odkazuje, proč není tu dán ani důvod podle § 13 lit. e) rozl. zák. (těžké ubližování a opětovné na cti urážení).

V tomto posléz uvedeném směru poukázati dlužno ještě k tomu, že ve sporu rozvodovém procesní soud výpovědi svědkyně A. B., která opětovné nadávky manželkou vůči manželu B. F. pronesené potvrdila, plné víry nepřiložil a že svědky C a D potvrzené nadávky byly manželkou proneseny při výstupu s jejím manželem ve stavu značného rozčilení pro chování se jeho, zejména pokud se tkne jeho manželské věrnosti; za tohoto stavu věci nemohou nadávky ty založiti rozlukový důvod podle § 13 lit. e) rozl. zák. Správně proto dospěl první soud také ku přesvědčení, že skutečnosti na jevo vyšlé ve sporu o rozvod nebyly by již tehdy odůvodnily výrok o rozluku, kdyby on bylo žalováno, neboť na základě skutečností těch vysloven byl prvním soudem rozvod pouze z důvodu § 13 lit. h) rozl. zák. pro hluboký rozvrat manželství; při tom bylo zároveň vysloveno, že tento rozvrat zavinil manžel F. B., na zavinění manželky B. B. vůbec uznáno nebylo a nebyla by mohla tudíž již tehdy na základě skutečností zjištěných v procesu rozvodovém vyslovena býti rozluka pro hluboký rozvrat manželství k žalobě manžela F. B., když rozlukový zákon nepřipouští v § 13 lit. h) vyslovení rozluky k žalobě manžela, jenž převážně rozvratem jest vinen. Že rozvrat ten manžel F. B. nejen převážně, nýbrž výhradně zavinil, vysloveno ve shora citovaném rozsudku rozvodovém.

Pokud se tkne otázky oprávnění manžela F. B. ku podání žádosti o rozluku ve smyslu § 17 rozl. zák., dlužno uvést, že v § 17 jest sice uvedeno, že za rozluku žádati může každý manžel; ustanovení to má však význam jen pro legitimaci ku

podání návrhu rozlukového, neznamená však, že by k a ž d é m u z manželů z a v š e c h o k o l n o s t í musela býti povolena rozluka podle § 17 cit. zák.

Odporovalo by zajisté dobrým mravům, kdyby právo žádati o rozluku přiznáno bylo při nesouhlasu druhého manžela onomu manželu, jehož vinou došlo k rozvodu a znamenalo by to obcházení zákona, kdyžtě takový manžel ani se žalobou o rozluku ničeho by nepořídil.

Ježto v daném případě uznáno ve sporu rozvodovém na rozvod z výhradné viny manžela F. B. a podmínky, za kterých jeho manželka byla ochotna s rozlukou souhlasiti, splněny nebyly, takže ve skutečnosti o souhlasu jejím s rozlukou řeči býti nemůže, nepřísluší manželu F. B. právo žádati o rozluku ve smyslu § 17 cit. zák.

Stížnost jeho jest proto neodůvodněna.

Dr. S c h m i d t A n t o n í n.

D E N Í K.

35. sjezd německých právníků zasedá ve dnech 12.—15. září v Salcburku a pojedná o těchto otázkách: I. V oddělení o b ě a n s k o p r á v n í m: 1. Doporučuje se zásadní změna v příslušnosti a způsobu řízení ve věcech manželských? Doporučuje se nová celková úprava zásad o povinném ručení pro železnice, pouliční dráhy, motorová vozidla a letadla? II. V oddělení v e ř e j n o p r á v n í m: 1. Jest pro zájmy výkonu práva nezbytno, aby veškero soudnictví bylo přeneseno na říši? 2. Doporučuje se v zájmu zdravého finančního hospodářství změnití platné zásady o povolování příjmů a výdajů pro hospodaření říše a zemí? III. V oddělení t r e s t n ě p r á v n í m: 1. Které budou hlavní cíle reformy trestního řízení? 2. Příprava a postup v povolání orgánů trestního soudnictví. IV. V oddělení h o s p o d á ř s k é h o a f i n a n č n í h o p r á v a: 1. Doporučuje se změna a sjednocení německého a rakouského zákonodárství o kartelech? 2. Trestně-právní ochrana pracovní síly.

Přehledný systém práva daňového podává S b o r n í k v e ř. p r á v a č e s k o s l o v e n s k é h o. Na str. 28. uvedli jsme příslušná ustanovení některých daní, v sešitě IV. pokračuje se v látce o dani z obratu a dani přepychové se stručnou statistikou výnosu daně a podílu samosprávných svazků na něm. Dále